

Věc C-241/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

6. dubna 2022

Předkládající soud:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

5. dubna 2022

Navrhovatel v řízení o kasačním opravném prostředku:

Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

Předmět původního řízení

Kasační opravný prostředek, který v zájmu zákona podal Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden (nejvyšší státní zástupce u Nejvyššího soudu Nizozemska) proti usnesení Rechtbank Gelderland (Okresní soud v Gelderlandu, Nizozemsko), jímž tento soud na základě žaloby podané státním zástupcem vyhověl návrhu státního zástupce a prohlásil neplatným usnesení, které vydal Rechter-commissaris (vyšetřující soudce) a jímž zamítl návrh podaný Officier van justitie (státní zástupce), aby vyšetřující soudce udělil zmocnění k vyžádání historických údajů

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 prvního pododstavce písm. b) SFEU, která se týká oblasti působnosti směrnice 2002/58/ES a výkladu pojmů „závažné trestné činy“ a „závažná trestná činnost“, jakož i možnosti opatřit státním orgánům přístup k provozním a lokalizačním údajům (které nejsou výlučně identifikačními údaji).

Předběžné otázky

1. Spadají právní předpisy, které se týkají poskytnutí přístupu státních orgánů k provozním a lokalizačním údajům (včetně identifikačních údajů) v souvislosti s prevencí, vyšetřováním, odhalováním a stíháním trestných činů, do oblasti působnosti směrnice 2002/58/ES, jestliže se jedná o poskytnutí přístupu k údajům, které jsou uchovávány nikoliv na základě právních předpisů ve smyslu čl. 15 odst. 1 této směrnice, nýbrž je poskytovatel uchovává na jiném základě?

2. a) Jsou pojmy „závažné trestné činy“ a „závažná trestná činnost“, které jsou použity v rozsudcích Soudního dvora uvedených v předkládacím rozhodnutí, autonomními pojmy unijního práva nebo je věcí příslušných orgánů členských států, aby tyto pojmy samy blíže definovaly?

b) Jedná-li se o autonomní výrazy unijního práva, jakým způsobem je pak nutno konstatovat, zda se jedná o „závažný trestný čin“ nebo o „závažnou trestnou činnost“?

3. Je možné poskytnout přístup státních orgánů k provozním a lokalizačním údajům (které nejsou výlučně identifikujícími údaji) za účelem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů v rámci směrnice 2002/58/ES, nejedná-li se o závažný trestný čin resp. o závažnou trestnou činnost, totiž tehdy, má-li poskytnutí přístupu k těmto údajům v konkrétním případě - jak se lze domnívat - za následek pouze nepatrný zásah zejména do práva na ochranu soukromého života uživatele ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 2002/58/ES?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích), články 1, 2, 3, 5, 6, 9 a čl. 15 odst. 1

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES

Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy

Uplatňovaná judikatura Soudního dvora

Rozsudek ze dne 2. října 2018, Ministerio Fiscal, C-207/16

Rozsudek ze dne 2. března 2021, Prokuratuur, C-746/18

Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další, C-203/15 a C-698/15

Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18

Rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12

Rozsudek ESLP ze dne 4. prosince 2015, Zakharov v. Rusko (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306)

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Wetboek van Strafvordering (trestní řád), čl. 67 odst. 1, článek 126bb, čl. 126cc odst. 1 až 3, čl. 126dd odst. 1, články 126n, 126na, 126ng, 126ni, 126u, 126ua, 126ug, 126ui, 126zh, 126zi, 126zja, 126zo, 126zh, 138g, 138h a 149b

Besluit van 3 augustus 2004 houdende aanwijzing van de gegevens over een gebruiker en het telecommunicatie-verkeer met betrekking tot die gebruiker die van een aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst kunnen worden gevorderd (nařízení ze dne 3. srpna 2004, kterým se stanoví údaje o uživateli a o telekomunikačním provozu tohoto uživatele, které je možné si vyžádat od provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí nebo veřejných telekomunikačních služeb), články 1 a 2

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Dne 10. září 2021 podal státní zástupce návrh, aby vyšetřující soudce udělil zmocnění k vyžádání historických/budoucích údajů o uživateli komunikační služby a jeho telefonické komunikaci s nizozemským mobilním telefonním číslem v období od 9. do 12. srpna 2021.
- 2 Vyšetřující soudce tento návrh zamítl usnesením ze dne 15. září 2021.
- 3 Dne 16. září 2021 podal státní zástupce žalobu k Rechtbank Gelderland (Okresní soud v Gelderlandu).
- 4 Raadkamer van de rechtbank Gelderland (poradní senát Okresního soudu v Gelderlandu, Nizozemsku) následně prohlásil usnesení vyšetřujícího soudce za neplatné a návrhu státního zástupce vyhověl.

Důvody kasačního opravného prostředku

- 5 Nejvyšší státní zástupce u Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) podal v zájmu zákona kasační opravný prostředek proti usnesení

poradního senátu Rechtbank Gelderland (Okresní soud v Gelderlandu). Uvádí, že se jeho kasační opravný prostředek zakládá na nejasnosti, která vznikla v praxi a týká se podmínek, za nichž může státní zástupce požadovat poskytnutí provozních a lokalizačních údajů uživatele komunikační služby. Jedná se přitom zejména o otázku, jaké požadavky vyplývají ze směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací, jakož i z judikatury Soudního dvora k této směrnici.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 Směrnice 2002/58/ES upravuje poskytování a uchovávání provozních, lokalizačních a identifikačních údajů ze strany poskytovatele elektronických komunikačních služeb. Článek 15 odst. 1 této směrnice se přitom týká právních předpisů, které mohou členské státy přijmout, aby na omezenou dobu zadržely údaje v souvislosti s prevencí, vyšetřováním, odhalováním a stíháním trestných činů.
- 7 Wetboek van Strafvordering nestanoví poskytovatelům telekomunikačních služeb žádnou obecnou povinnost údaje uchovávat. Ustanovení, která se týkají (obecných) lhůt pro uchování, které byly stanoveny za účelem boje proti trestné činnosti v Telecommunicatiewet (telekomunikační zákon) byly soudem zrušeny, protože směrnice o uchovávání údajů byla prohlášena za neplatnou (směrnice 2006/24/ES, rozsudek Digital Rights Ireland a další, C-293/12 a C-594/12). Oprávnění, která stanoví Wetboek van Strafvordering (trestní řád) ohledně vyžádání provozních, lokalizačních a identifikačních údajů, se tak používají na údaje, které jsou shromažďovány a uchovávány na jiném základě, než na základě těchto zrušených zákonných ustanovení (např. na smluvním základě).
- 8 S ohledem na skutečnost, že některá ustanovení Telecommunicatiewet (telekomunikační zákon) byla zrušena, je pro předkládající soud důležité vědět, zda se výklad Soudního dvora v rozsudcích Prokuratuur, C-746/18, Tele2 Sverige a Watson a další, C-203/15 a C-698/15, La Quadrature du Net a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, jakož i Ministerio Fiscal, C-207/16, týkající se přístupu k provozním a lokalizačním (jakož i identifikačním) údajům a zásada proporcionality, kterou je přitom nutno dodržovat, týká pouze údajů, které jsou uchovávány na základě právních předpisů, které členský stát přijal podle čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58/ES nebo rovněž údajů uchovávaných na jiném, například smluvním základě.
- 9 Vzhledem k cíli směrnice 2002/58/ES, ke znění článku 5 této směrnice, z něhož lze dovodit, že se právní předpisy mohou týkat rovněž přístupu k provozním údajům, a k výkladu Soudního dvora v bodě 113 rozsudku Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15), podle něž jsou podmínky pro přístup k uloženým provozním a lokalizačním údajům nezávislé na „rozsahu povinnosti uchovávání údajů, jež je stanovena poskytovatelům služeb elektronických komunikací“, má předkládající soud za to, že se tato judikatura v rozsahu, v němž

se jedná o poskytování přístupu k těmto údajům, použije rovněž na údaje, které jsou uchovávány na jiném základě než na základě právních předpisů ve smyslu čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58/ES.

- 10 Svou druhou předběžnou otázkou se předkládající soud táže, zda jsou pojmy „závažné trestné činy“ a „závažná trestná činnost“, na nichž se zakládá judikatura k čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58/ES, autonomními pojmy unijního práva, nebo zda je jejich bližší definování rovněž věcí členských států.
- 11 V této souvislosti členský stát předně poukazuje na skutečnost, že směrnice 2002/58/ES výlučně v čl. 15 odst. 1 hovoří o „prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů“, aniž přitom blíže konkretizuje pojem „trestné činy“. V této směrnici se pojmy „závažné trestné činy“ a „závažná trestná činnost“, použité v judikatuře Soudního dvora, nevyskytují.
- 12 Dále podle názoru předkládajícího soudu vyplývá z judikatury Soudního dvora ohledně poskytnutí přístupu k provozním a lokalizačním údajům (zejména z rozsudků *Tele2 Sverige* a *Watson* a další, *Ministerio Fiscal*, C-207/16, *La Quadrature du Net* a další, C-511/18, C-512/18 a C-520/18, jakož i *Prokuratuur*, C-746/18), že předkládajícím soudům přísluší přezkoumat, zda a do jaké míry vnitrostátní ustanovení upravující mimo jiné přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům dodržují požadavky vyplývající z čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58/ES. Z judikatury Soudního dvora ovšem nelze odvodit kritéria, která by byla relevantní pro odpověď na otázku v konkrétním případě, zda se jedná o závažný trestný čin nebo závažnou kriminalitu. Předkládající soud má za to, že pojmy „závažné trestné činy“ a „závažná trestná činnost“ použité v judikatuře Soudního dvora, proto nejsou autonomními pojmy unijního práva.
- 13 Svou třetí předběžnou otázkou se předkládající soud táže, zda smí být státním orgánům, rovněž v případě méně závažných trestných činů nebo méně závažné kriminality, umožněn přístup k provozním a lokalizačním údajům (které nejsou výhradně identifikačními údaji), jestliže poskytnutí přístupu k těmto údajům vede pouze k nepatrnému zásahu zejména do práva na ochranu soukromého života uživatele.
- 14 Podle názoru předkládajícího soudu je nutno na tuto otázku s ohledem na výklad ve výše uvedené judikatuře Soudního dvora (a zejména v rozsudcích *Ministerio Fiscal*, C-207/16 a *Prokuratuur*, C-746/18) týkající se zásady proporcionality odpovědět kladně. Podle názoru předkládajícího soudu platí na základě výkladu zásady proporcionality podaného Soudním dvorem, že přístup státních orgánů k údajům, které jsou ukládány provozovatelem telekomunikační služby, může být odůvodněn účelem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů obecně, jestliže poskytnutí tohoto přístupu v konkrétním případě nemá za následek zásah nebo závažný zásah (zejména) do práva na ochranu soukromého života. Zásada proporcionality proto v tomto případě nebrání poskytnutí přístupu, jestliže se jedná o trestný čin obecně, aniž může být tento trestný čin klasifikován jako „závažný“ ve výše uvedeném smyslu.